

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 399/2011-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť E. S., B., a P. H., B., zastúpených advokátom JUDr. T. S., T., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 79/2005 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo E. S. a P. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 79/2005 porušené boli.

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 79/2005 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietahov.

3. E. S. a P. H. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie každému v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré j e Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý uhradiť E. S. a P. H. trovy konania v sume 323,16 € (slovom tristodvadsaťtri eur a šesťnásť centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. T. S., T., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 399/2011 z 23. septembra 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť E. S. a P. H. (ďalej len „sťažovatelia“) v časti, v ktorej namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 79/2005.

Na základe výzvy sa k veci vyjadril okresný súd podaním sp. zn. 1 SprV/514/2011 z 24. októbra 2011 doručeným ústavnému súdu 4. novembra 2011, v ktorom okrem iného uviedol:

„Sťažovateľka je odporkyňou v 2. rade v konaní Okresného súdu Trnava sp. zn. 13 C/79/2005.

Skutkovo a právne ide o zložitý spor, nakoľko sa jedná o žalobu o náhradu škody a ušlého zisku, ktoré vznikli navrhovateľovi tým, že zrekonštruoval nehnuteľnosť, ktorú mu odporcovia prenechali do nájmu na 10 rokov od 1. 7. 1994 do 30. 6. 2004. V čase začiatku nájmu bola nehnuteľnosť v schátralom stave a musela byť zrekonštruovaná. Medzi účastníkmi konania začali vznikať osobnostné nezhody a odporcovia zakázali navrhovateľovi 19. 11. 1996 akúkoľvek podnikateľskú činnosť v nehnuteľnosti a znemožňovali mu vstup do nehnuteľnosti. Dňa 27. 6. 1997 podali odporcovia návrh na vypratanie nehnuteľnosti a konanie skončilo 12. 10. 2004.

V konaní ide o náhradu škody v sume 5.100.000,-- Sk s príslušenstvom a ešte pred podaním tohto návrhu bol podaný návrh vo veci 18 C/152/2004 na zabezpečenie dôkazu pred začatím konania podľa § 78 O. s. p. ustanovením znalca za účelom vypracovania ocenenia zhodnotenia nehnuteľnosti. Konanie 18 C/152/2004 nebolo doteraz právoplatne skončené.

Prehľad procesných úkonov od nápadu veci až doposiaľ:

Navrhovateľ podal dňa 8. 6. 2005 návrh na začatie konania na určenie povinnosti odporcom v 1. a 2. rade zaplatiť navrhovateľovi spoločne a nerozdielne sumu 5.100.000,-- Sk s príslušenstvom.

Dňa 10. 6. 2005 sudkyňa predložila spis vyššej súdnej úradníčke na rozhodnutie o žiadosti navrhovateľa o oslobodenie od platenia od súdnych poplatkov.

Vyššia súdna úradníčka dňa 17. 8. 2005 vyzvala navrhovateľa, aby v lehote 7 dní doručil súdu vyplnené potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch. Navrhovateľ výzvu prevzal 28. 10. 2005 a 3. 11. 2005 telefonicky požiadal o predĺženie lehoty na zaslanie dokladov. Vyššia súdna úradníčka dňa 16. 12. 2005 urgovala navrhovateľa, ktorý urgenciu prevzal 25. 1. 2006 a potvrdenie o svojich pomeroch doručil súdu 28. 2. 2006.

Dňa 29. 3. 2006 vyššia súdna úradníčka vyzvala navrhovateľa, aby písomne oznámil do 15 dní skutočnosti týkajúce sa rozostavaného domu, a to konkrétne, či je jeho vlastníkom resp. spoluvlastníkom a zároveň nech predloží list vlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti. Navrhovateľ prevzal výzvu dňa 22. 5. 2006 a jeho advokát 22. 5. 2006. Navrhovateľ doručil

požadované doklady súdu 2. 6. 2006. Dňa 21. 6. 2007 bolo vydané uznesenie, ktorým bolo navrhovateľovi priznané čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov. Uznesenie prevzal advokát navrhovateľa 27. 6. 2007 a dňa 13. 7. 2007 bolo doručené súdu odvolanie proti tomuto uzneseniu.

Dňa 18. 7. 2007 vyššia súdna úradníčka predložila odvolanie sudkyňi na vyjadrenie, či odvolaniu mieni vyhovieť alebo nie. Dňa 3. 8. 2007 sudkyňa dala vyhotoviť predkladaciu správu na Krajský súd v Trnave na rozhodnutie o odvolaní navrhovateľa a spis bol krajskému súdu doručený 8. 8. 2007, ktorý o odvolaní rozhodol uznesením zo dňa 28. 9. tak, že napadnuté uznesenie zmenil tak, že navrhovateľovi priznal oslobodenie od súdnych poplatkov celkom. Uznesenie bolo doručené Okresnému súdu Trnava 30. 10. 2007 a advokát navrhovateľa ho prevzal 10. 12. 2007.

Z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti sudkyne bol spis dňa 3. 12. 2007 pridelený náhodným výberom elektronickými prostriedkami sudkyňi Z. Z., ktorá dňa 14. 2. 2008 žiadala pripojiť spis 18 C/152/2004. Kancelária dňa 15. 2. 2008 oznámila, že spis 18 C/152/2004 sa nachádza u znalca a sudkyňa dňa 18. 2. 2008 dala do spisu úpravu na založenie spisu na lehotu do vrátenia spisu 18 C/152/2004.

Dňa 12. 3. 2008 bol spis po ukončení práceneschopnosti vec prejednávajúcej sudkyne JUDr. K. H. vrátený tejto sudkyňi na prejednanie. Po zistení, že spis 18 C/152/2004 sa nachádza stále u znalca, spis dala na lehotu 1. 8. 2008. Dňa 6. 8. kancelária oznámila, že dňa 11.7. 2008 bol spis 18 C/152/2004 vrátený od znalca bez znaleckého posudku.

Sudkyňa 8. 8. 2008 vytýčila pojednávanie na deň 21. 8. 2008. Na pojednávaní dňa 21. 8. 2008 zástupca navrhovateľa uviedol, že podľa výsledku konania vo veci 18 C/152/2004 uvedie konečné stanovisko ohľadom petitu prejednávanej veci. Pre právne posúdenie veci, právnu kvalifikáciu, ako i označenie jasného, zrozumiteľného a kompletného petitu je potrebné, aby súd vyčkal právoplatné ukončenie veci 18 C/152/2004. Zástupca odporcu uviedol, že žaloba je jasná a zrozumiteľná a je možné vo veci konať. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že po pripojení vyjadrenia advokáta odporcov, ktoré doložil na pojednávaní do spisového materiálu, bude vyjadrenie zaslané advokátovi navrhovateľa na písomné vyjadrenie a súd zväži ďalšie dokazovanie vo veci.

Advokát navrhovateľa prevzal vyjadrenie advokáta odporcov dňa 10. 9. 2008 a doručil vyjadrenie dňa 6. 10. 2008.

Pre dlhodobú práceneschopnosť zákonnej sudkyne bola vec dňa 3. 11. 2008 pridelená sudkyňi Z. Z., ktorá dňa 5. 11. 2008 dala pripojiť spis 18 C/152/2004, ktorý bol dňa 26. 8. 2008 zaslaný znalcovi a dňa 11. 11. 2008 sudkyňa spis dala uložiť na lehotu do vrátenia spisu 18 C/152/2004 od znalca.

Po ukončení práceneschopnosti JUDr. K. H. jej bola vec dňa 11. 3. 2009 vrátená na prejednanie. Sudkyňa v dňoch 30. 4. 2009, 19. 8. 2009, 23. 11. 2009, 9. 3. 2010 zisťovala stav konania 18 C/152/2004 a 11. 3. 2010 dala pokyn vyššiemu súdnemu úradníkovi na rozhodnutie o prerušení konania do právoplatného skončenia veci vedenej pod sp. zn. 18 C/152/2004.

Voči uzneseniu o prerušení konania zo dňa 18. 3. 2010 sa odporcovia v 1. a 2. rade odvolali dňa 26. 3. 2010. Sudkyňa dňa 29. 3. 2010 dala doručiť odvolanie advokátovi navrhovateľa na písomné vyjadrenie do 10 dní.

Navrhovateľ podal odvolanie proti uzneseniu o prerušení konania dňa 7. 4. 2010 a dňa 8. 4. 2010 sudkyňa dala vyhotoviť predkladaciu správu a doručiť odvolanie navrhovateľa advokátovi odporcov. Spis bol na Krajský súd v Trnave doručený dňa 20. 4. 2010, ktorý uznesením zo dňa 28. 2. 2011 uznesenie súdu prvého stupňa zrušil.

Dňa 28. 3. 2011 sudkyňa dala doručiť uznesenie advokátom účastníkov konania a dňa 18. 4. 2011 vytýčila pojednávanie na 4. 5. 2011.

Sťažovateľka podala dňa 2. 5. 2011 osobne na súde podanie označené Výpoved' -ospravedlnenie. Na pojednávaní 4. 5. 2011 boli vypočutí advokáti účastníkov konania a odporca v 1. rade a pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že navrhovateľ bude cestou právneho zástupcu vyzvaný na doplnenie návrhu a jeho riadnu špecifikáciu s dôkazmi v mene Eura uznesením a po odstránení nedostatkov návrhu a jeho upresnení bude súd vo veci riadne konať.

Vyšší súdny úradník dňa 21. 6. 2011 predložil spis sudkyňi s tým, že upresnenie petitu návrhu je na č. l. 96 aj s návrhom na vykonanie znaleckého dokazovania.

Sudkyňa dňa 11. 7. 2011 vytýčila pojednávanie na 10. 8. 2011, kde advokát navrhovateľa žiadal, aby prejednávaná vec bola zlúčená s konaním 18 C/152/2004, v ktorom sa jedná o zabezpečenie dôkazu v súvislosti so znaleckým dokazovaním, aby sa

zistila výška zhodnotenia nehnuteľnosti, ktorá nehnuteľnosť je predmetom tohto konania. Zástupca odporcov uviedol, že návrh na spojenie vecí a konanie 18 C/152/2004 nemá v súčasnej dobe žiadne opodstatnenie, pretože predmetný dôkaz je možné zabezpečiť v tomto konaní.

Poukázal na uznesenie zo dňa 4. 5. 2011 s tým, že súd mal vyzvať žalobcu na odstránenie vady, čo sa doteraz nestalo. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že bude preskúmaný stav vecí 18 C/152/2004 a následne bude rozhodnuté buď o spojení predmetnej veci s vecou 18 C/152/2004 alebo bude realizované uznesenie zo dňa 6. 5. 2011.

Dňa 18. 8. 2011 sudkyňa spis predložila vyššiemu súdnemu úradníkovi na vypracovanie uznesenia na výzvu na odstránenie väd návrhu...

Vo veci nenastali prekážky postupu konania podľa § 107 a nasl. O. s. p...

Sťažovateľka nespôsobilá prietahy v konaní.“

Rovnaké skutočnosti, ako uviedol okresný súd vo svojom vyjadrení, čo sa týka chronológie jeho procesných úkonov, zistil aj ústavný súd z obsahu sťažnosti, vyjadrení účastníkov konania a z obsahu súdneho spisu, ktorý mu bol predložený na preverku 4. novembra 2011.

Právny zástupca sťažovateľov reagoval na vyjadrenie okresného súdu podaním doručeným ústavnému súdu 14. novembra 2011, v ktorom okrem iného uviedol:

«K stanovisku Okresného súdu Trnava zo dňa 24.10.2011 sp. zn. 1 SprV/514/2011, označené ako „Vyjadrenie k sťažnosti“ uvádzam nasledovné:

a/ Okresný súd Trnava nerozporuje, že v období od podania návrhu na Okresný súd Trnava odo dňa 08. 06. 2005 o zaplatenie 5 100 000.- Sk, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % p. a. od 01. 07. 2004 až do zaplatenia, do 15 dní od právoplatnosti (č. k. 13 C/79/2005) až do spísania ústavnej sťažnosti 25. 08. 2011, súd v merite veci nekonal, čo vyplýva z prehľadu procesných úkonov uvedených pod bodom 2. stanoviska.

b/ Stanovisko Okresného súdu Trnava je formulované tak, že Okresný súd vníma a reaguje len na sťažovateľku E. S., o sťažovateľovi P. H. sa nezmieňuje.

c/ Pod bodom 1/ stanoviska označený ako „skutková a právna zložitost' sporu“, súd dospel k záveru, že v predmetnej veci ide o skutkovo a právne zložitý spor, nakoľko sa jedná o žalobu o náhradu škody a ušlého zisku.

Na prvý pohľad, bez hlbšej analýzy, spor vedený na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 13 C/79/2005 vyznieva skutkovo a právne zložito, avšak v skutočnosti už na prvom, maximálne druhom pojednávaní v merite veci bude zrejmé, akými dôkazmi navrhovateľ disponuje a či má vôbec reálnu šancu na úspech v konaní. My tvrdíme, že navrhovateľ nemá proti nám žiaden nárok na zaplatenie 5 100 000.- Sk s prísl., a že ide len o nárok domnelý a vymyslený.

V tomto smere navrhovateľovi veľmi pomohol Okresný súd Trnava, ako aj Krajský súd v Trnave, ktorý ako úspešnému podnikateľovi (domáhajúcemu sa len v jednej podnikateľskej oblasti náhrady vo výške 5 100 000.- Sk s prísl.) nepochopiteľne a v rozpore s platným právom priznali úplné, stopercentné oslobodenie od súdnych poplatkov. (Uznesenie OS Trnava zo dňa 21. 06. 2007 č. k. 13 C/79/2005 33, uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 28. 09. 2007 č. k. 11 Co/188/2007-51).

Pokiaľ by súdy nepriznali navrhovateľovi ako úspešnému podnikateľovi úplné oslobodenie od súdnych poplatkov, celé konanie by zrejme veľmi rýchlo skončilo.

D/ Okresný súd Trnava pod bodom 4/ uznáva, že sťažovateľka (E. S.) nespôsobilá prietahy v konaní. Aj keď to v stanovisku súdu výslovne nie je uvedené, to isté je možné konštatovať aj u sťažovateľa P. H., ktorý taktiež nespôsobil žiadne prietahy v konaní.

e/ Súd pod bodom 5/ svojho stanoviska označený ako „Prietahy spôsobené súdom“, vysvetľuje prečo vznikli prietahy na strane súdu, ktoré sú zrejmé aj z bodu 2/ stanoviska súdu - z prehľadu procesných úkonov.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Zároveň namietali aj porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prerokovanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02, IV. ÚS 41/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu. Ústavný súd (obdobne ako ESLP) pritom prihliada aj na predmet sporu (povaha veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (napr. I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Predmetom konania je nárok navrhovateľa „o zaplatenie sumy 5 100 000 Sk s prísł.“, v ktorom tvrdí, že sťažovatelia ako odporcovia v prvom a druhom rade porušili svoju povinnosť v zmysle § 663 a nasl. Občianskeho zákonníka umožniť mu užívať nehnuteľnosť počas trvania nájmu. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že obdobné konania nie sú právne zložité a tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorá môže využívať rozsiahlu stabilizovanú judikatúru. Skutková zložitosť prípadu sa nedá posúdiť, pretože okresný súd zatiaľ počas

šiestich rokoch nevykonával žiadny dôkazný prostriedok, žiadne relevantné pojednávanie, ktoré by poukázalo na komplikované zisťovanie skutkového stavu, a zaoberal sa len posudzovaním nároku navrhovateľa na oslobodenie od súdnych poplatkov (viac ako dva roky od júna 2005 do júna 2007) a k odstraňovaniu nedostatkov žaloby pristúpil až v roku 2011. Takáto dĺžka konania je už teraz neprimeraná a z ústavného hľadiska neakceptovateľná a vzhľadom na uvedené skutočnosti preto neakceptoval vyjadrenie okresného súdu k sťažnosti, že ide o právne a skutkovo zložitú vec.

2. Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní došlo k zbytočným prieťahom. Ústavný súd zo spisu okresného súdu a vyjadrenia okresného súdu nezistil, že by sa sťažovatelia svojím správaním pričínili na predĺžení tohto konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo v predmetnej veci k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v namietanom konaní.

Z procesných úkonov okresného súdu vyplýva, že žaloba bola podaná ešte 6. mája 2005. Prvé pojednávanie sa konalo 21. augusta 2008 (teda po 3 rokoch od podania návrhu) a bolo odročené na neurčito z dôvodu zaslania stanoviska sťažovateľov k žalobe na vyjadrenie navrhovateľovi (ten ho doručil okresnému súdu 6. októbra 2008, pričom okresný súd uviedol, že „*zváži ďalšie dokazovanie vo veci*“).

Uznesením z 18. marca 2010 okresný súd konanie prerušil do právoplatného skončenia inej veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 18 C/152/2004, ale odvolací súd jeho uznesenie zrušil 28. februára 2011.

Druhé pojednávanie 4. mája 2011 bolo odročené na neurčito pre účely vyzvania navrhovateľa na doplnenie návrhu (výzva bola doručená právnemu zástupcovi 15. júla 2011) a tretie pojednávanie 10. augusta 2011 tiež na neurčito s tým, že bude „*preskúmaný*“

stav veci 18 C 152/2004 v súvislosti so zistením stavu konania a zabezpečenia dôkazu – znaleckého posudku, ktorý je použiteľný k predmetnej veci“.

Dňa 18. augusta 2011 bol daný ďalší pokyn na zaslanie výzvy na odstránenie nedostatkov podaní navrhovateľa a uznesením z 31. októbra 2011 bol právny zástupca navrhovateľa opätovne vyzvaný na odstránenie nedostatkov žaloby.

Vychádzajúc z prehľadu procesných úkonov účastníkov (bez toho, aby vymedzoval jednotlivé obdobia nečinnosti okresného súdu) ústavný súd konštatuje, že plynulosť súdneho konania závisí od toho, ako rýchlo súd odstráni nedostatky žaloby, ktoré mu bránia vec samu prejednať a rozhodnúť, čo sa okresnému súdu v dôsledku jeho nesústredenej a neefektívnej práce nepodarilo ani po šiestich rokoch od podania žaloby. Konanie je stále na začiatku a bez rozhodnutia vo veci samej, pričom okresný súd ešte v auguste 2011 realizoval výzvu na odstránenie nedostatkov podania. Tieto úkony mali byť vykonané hneď po podaní návrhu okresnému súdu. Teda stav právnej neistoty sťažovateľov v konaní nebol do dnešného dňa odstránený. Táto zdĺhavosť konania okresného súdu nemôže byť podľa ústavného súdu ničím ospravedliteľná.

Pri posudzovaní sťažnosti sa ústavný súd vysporiadal aj s vyjadrením okresného súdu, ktorý prípadné prieťahy v konaní odôvodnil tým, že zákonná sudkyňa bola počas konania dvakrát dlhodobo práceneschopná a veci z jej oddelenia boli prerozdeľované počas tejto doby inej sudkyňi, čo spôsobilo väčší časový odstup medzi úkonmi.

Vyjadrenie okresného súdu v tomto smere ústavný súd tiež neakceptoval. V tejto súvislosti ústavný súd už viackrát uviedol (napr. I. ÚS 23/03, I. ÚS 141/03, II. ÚS 153/06), že personálne problémy (dlhodobá práceneschopnosť sudcu, zmeny zákonných sudcov) a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia (m. m. I. ÚS 39/00, I. ÚS 55/02). Okresný súd vo svojom vyjadrení neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať, že v danej veci ide o takýto prípad.

Ústavný súd preto vyslovil, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 79/2005 porušil základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil, že došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu vo veci sp. zn. 13 C 79/2005 konať bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní finančného zadosťučinenia.

Sťažovatelia žiadali o priznanie finančného zadosťučinenia každý v sume po 10 000 € z dôvodov uvedených v sťažnosti. Uplatňovanú sumu zadosťučinenia odôvodnili najmä neprimeranou dĺžkou stavu právnej neistoty v tomto konaní.

Pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza ESĽP, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na zistený stav konania na okresnom súde v právnej veci sťažovateľov vedenej pod sp. zn. 13 C 79/2005 ústavný súd považoval priznanie sumy každému zo sťažovateľov po 2 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Právny zástupca sťažovateľov trovy konania vyčíslil sumou 492,04 €, ktoré aj bližšie špecifikoval.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia je vyššia ako suma vypočítaná ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a odporuje tejto vyhláške.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2009, ktorá bola 721,40 €. Úhradu priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky, keďže úkony boli vykonané pri spoločnom zastupovaní dvoch sťažovateľov. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby predstavuje sumu 120,23 €, pri vykonaní dvoch úkonov právnej služby za dva spoločne zastupované osoby by potom odmena predstavovala sumu 480,92 €, avšak po jej znížení o 50 % aplikáciou § 13 ods. 2 vyhlášky ju ústavný súd ustálil na sumu 240,46 €. Paušálna náhrada výdavkov (tzv. režijný paušál) bola priznaná za každý úkon právnej služby v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky v sume 28,84 € (2 x 2 x 7,21 €), teda spolu v sume 269,30 €. K tomu je potrebné pripočítať 20 % DPH t. j. 53,86 €, pretože advokát je platiteľom dane z pridanej hodnoty.

Z uvedených dôvodov ústavný súd zaviazal okresný súd zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľov úhradu trov konania v celkovej sume 323,16 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2011